

testek pályáját befolyásolja, nem ismeretlen azoknak, akik már megfigyelték pörgő futball- vagy teniszlabda pályáját. Mivel a meteoroidok gömbölyűek és pörögnek is — ez a Magnus-hatás érvényesülésének feltétele —, nem nehéz elképzelni egy görbült pályán mozgó meteort. De, ahogy Beech megjegyzi, felvetődik a kérdés, hogy a meteorok miért olyan alacsony százaléka halad görbe pályán. Más tényezők, mint a sebesség, tömeg és a meteor anyagát összetartó kohéziós erők bizonyára fontos szerepet játszanak.

Ami a szinuszos meteorokat illeti, pályájuk könnyen magyarázható azzal, hogy a meteor dugóhúzó (spirál) pályán mozog, s ez a görbe az égi háttérre vetül. Spirális pálya közismert példája a pörgő futball-labda. Itt is megválaszolatlan a kérdés, miért csak ilyen kevés meteor viselkedik így. Azt sem tudjuk, vajon ez a jelenség és a Magnus-hatás előfordulhat-e nagy sebességeknél és a meteoroidra az atmoszférába lépéskor ható szélsőséges körülmények esetén is. Beech végül további észleléseket javasol. Különösen hasznos volna egy nemlineáris meteor szimultán észlelése a magasság, pálya, sebesség és fékezés meghatározása céljából.

Ezt a -2 magnitúdós kanyargó Perseidát Roy Gephart fotózta le 1988. augusztus 13-án a Capricornusban. A meteorpálya hullámvázása lehet, hogy a pörgő aszimmetrikus meteoroid precessziójának tulajdonítható. (Rattlesnake Mountain, Washington — 40 mm-es f/1,7-es objektív, Ektachrome 400-as film ISO 800-ra érzékenyítve.)

(S. & T. 1989 január — ford. Posztobányi Kálmán)

Bemutatjuk az IMO-t

Mi az IMO? Egy új szervezet, teljes nevén International Meteor Organization (kb. Meteor megfigyelők Nemzetközi Szervezete), amely elsősorban a belga amatőrök kezdeményezése nyomán alakult meg. Sok más ország észlelői is résztvettek létrehozásában a világ minden tájáról, köztük a magyarok is. Az IMO célja a meteor megfigyelés iránt érdeklődő amatőr csillagászok munkájának segítése, fotografikus, vizuális, rádiós, teleszkopikus és tűzgömb-adatbázis létrehozása. Az adatok számítógépes tárolása lehetővé teszi a könnyű hozzáférhetőséget és a korlátlan sokszorosíthatóságot. Az adatbázis és így a szervezet állandó kapcsolatot ígér csillagászok és amatőrök között, hiszen a szakemberek felhasználhatják ezeket az adatokat, az utóbbiak pedig tájékoztatást kaphatnak a kutatási eredményekről.

Az IMO alapítási dátuma 1988. május 1. Az alapító tagok közé azok tartoznak, akik 1988 végéig jelezték belépési szándékukat. Ők az alapító közgyűlésen (Balatonszárszó, 1989 október) élhetnek majd szavazati jogukkal a szervezet alapszabályának ügyében. Az ezen év elejétől jelentkezők egyelőre ún. "kiszegítő tagok", státuszuk az alapító közgyűlésen "szavazó

tagra" módosulhat. Az IMO kiadványa, a WGN (Werkgroepnieuws) angol nyelven jelenik meg, és több mint 30 országban fizetik elő. Minden tag megkapja illetménylapként, de bárki előfizethet rá. Megrendelése viszont nem jelent automatikus tagságot, ehhez ki kell tölteni egy jelentkezési lapot (Süle Gábornál vagy Tepliczky Istvánnál igényelhető). A WGN évente hatszor jelenik meg.

Az IMO nemzetközi, nem haszonérdekeltségű, tudományos célú szervezet, amelyre a belga törvények vonatkoznak. Belgium az egyetlen ország a világon, amely biztosítja egy nemzetközi tudományos szervezet jogi személyi státuszát. Így válik lehetővé, hogy a támogatókat, szponzorokat szerezhessünk. A nemzetközi tudományos egyesületekre vonatkozó belga törvényt több más ország is elismeri. (Lásd pl. International Astronomical Union — IAU). A belga törvények értelmében a szervezet székhelyének Belgiumban kell lennie, az igazgatóság azonban a világ bármelyik részén működhet. A tanácskozó testületnek legalább egy belga tagja kell, hogy legyen. Ezek a kikötések igazán nem szorítják háttérbe az IMO nemzetközi jellegét. Az alapszabály francia nyelven kerül megfogalmazásra, de természetesen angol nyelvű fordítása is rendelkezésre áll majd.

(Az IMO tájékoztatója alapján — Posztobányi Kálmán)

Szakkörvezetők figyelmébe

A TIT Országos Csillagászati és Űrkutatási Választmánya, az Uránia Csillagvizsgáló és a TIT Bács-Kiskun Megyei Szervezete Kecskeméti Planetárium

1989. augusztus 24—27. között

szervezi a csillagászati szakkörvezetők országos tanácskozását és minősítő tanfolyamát, valamint ezzel egyidőben a szakkörök csillagászati vetélkedőjét.

A szállást és étkezést többféle módon tudjuk megoldani:

Szállás:

1. Az MSZMP megyei oktatási igazgatóságán 200 Ft/éjszaka
2. Kempingben, 4 személyes faházakban 170 Ft/éjszaka
3. Kempingben, saját sátorban
— felnőtteknek fejenként 69 Ft (sátorhely)+46 Ft/éjszaka
— gyerekeknek (14 éves korig) és diákoknak (diákigazolvány felmutatásával) fejenként 23 Ft (sátorhely)+35 Ft/éjszaka

Étkezés:

1. Szervezetten: 250 Ft/nap (reggeli, ebéd, vacsora) 24-én (csütörtök) vacsorával kezdve 27-én (vasárnap) ebédig
2. Egyénileg (pl. olcsó önkiszolgáló étteremben átlag 50 Ft-ért is lehet ebédelni)

Részvételi költség: 100 Ft/fő

Jelentkezni az alábbi címen lehet:
Planetárium, 6000 Kecskemét, Lánchíd u. 18/a, tel.: (76)-22-994

Azok a szakkörvezetők, akik az Uránia Csillagvizsgáló nyilvántartásában szerepelnek — és jelenlegi működésükről 1989. május 31-ig az Urániát írásban tájékoztatják — szállás és étkezési költségeik 50%-ig kedvezményben részesülnek!